

MUNI
MED

Úvod do problematiky

Praxe založena na důkazech

Evidence - důkaz

Jaký?
Proč?
Odkud?
K čemu?
Využitelnost?
Aplikovatelnost?
Dostupnost?

K hodnocení stavu pacienta – objektivizaci

K ověření profesní správnosti intervencí

K validizaci postupu péče

K hodnocení výsledků péče

EVIDENCE - DŮKAZ

Důkaz (evidence) je **významným pojmem v mnohých oborech** (např. právo, přírodní vědy) nebo profesích (např. detektivové, vyšetřovatelé, kliničtí pracovníci) a **tvoří základ pro dané přesvědčení nebo rozhodnutí** (Nordenstrom, 2007).

What do you know?
How do you know that?
Claim + Evidence
+ Reasoning = Explanation
*Why does your evidence
support your claim?*

Co víte? Co je
známo?

Jak to víte?

tvrzení

+

důkaz

=

vysvětlení

zdůvodnění

Proč a jak důkaz
zdůvodňuje vaše tvrzení?

Cíle výuky

- definovat ošetrovatelskou praxi založenou na důkazech
- kriticky zhodnotit aktuální vědecké i odborné publikace
- akceptovat validní zdroje a důkazy
- orientovat se v odborných doporučených zdrojích
a využívat doporučenou literaturu
- vnímat a oceňovat význam ošetrovatelské praxe založené na důkazech
(EBN, EBP)

Východiska využití EBP v praxi

prudké změny ošetřovatelské teorie a praxe v ČR a ve světě, = další kvalitativní změna v ošetřovatelství – zavádění a realizace praxe založené na důkazu (Evidence Based Practice)

překážky implementace:

- nedostatečné vědomosti o EBP a její strategii
- špatné pochopení a negativní pohled na výzkum a EBP
- konzervativní přístup k EBP
- vyzdvihování výsledků tradiční péče
- nedostupnost kvalitních odborných časopisů a databází
- vysoký počet přidělených pacientů, administrativní a organizační problémy pracoviště
- prodleva od zveřejnění výsledků výzkumu a aplikace těchto výsledků do praxe (Melnyk, Fineout-Overholt, 2005, s. 16).

NEJVÝZNAMNĚJŠÍ DETERMINANTY IMPLEMENTACE EBP

- znalosti a dovednosti sestry
- porozumění EBP
- ochota a schopnost důkazy co nejlépe využít

Diference EBP v ošetrovatelství a medicíně (EBM)

ošetřovatelský přístup k praxi založené na důkazech **odlišný** od standardního biomedicínského modelu sestra poskytuje holistickou péči pracuje spíše s pacientem než na něm sestra ve svém klinickém rozhodování musí zvažovat nejen efektivitu ošetřování, ale také výběr intervence, přijatelnost pro pacienta, efektivnost nákladů.

ošetřovatelská EBP je proces

EBN (Evidence Based Nursing)

je vědomé, pozorné, jasné a uvážlivé použití

současných nejlepších důkazů

při rozhodování o optimální péči

o konkrétního pacienta

Klinické využití EBP - předpoklady

- znalost výzkumných metodologií
- znalost angličtiny
- „vidět“ problém u „svého pacienta“ x tradiční řešení
- dovednost sestavit klíčová slova pro vyhledávání
- znalost internetu, databází a vyhledávacích strategií „jak hledat“
- dovednost vyhledat nejvhodnější důkazy
- dovednost zhodnotit kvalitu nalezeného důkazu
- zvážit vhodnost aplikace důkazu (intervence) u „svého“ pacienta
- dovednost vyhodnotit novou intervenci (výsledky)
- spolupráce - kliničtí odborníci + knihovníci + akademici

Klinické využití EBP - limity

Nejen prostá aplikace výsledků výzkumu do ošetrovatelské praxe

zviditelnění výsledků výzkumu

integrace nejlepších možných důkazů pro péči o pacienta.

důkaz reflektuje:

- případová studie
- názory odborníků
- základní principy vědy

Sestra musí využívat svých vlastních klinických zkušeností a na jejich základě aplikovat nalezené důkazy ve specifických klinických situacích – u svého konkrétního pacienta.

K tomu slouží speciálně postavené klinické otázky ve formátu PICOT

Základní terminologie - EBN

Ošetrovatelská praxe založená na důkazech představuje efektivní uplatnění relevantních vědeckých informací při rozhodování sestry v průběhu ošetrovatelského procesu.

Praxe založená na důkazech umožňuje řešení problémů v klinické praxi a zajišťuje efektivní přístup ke klinickému rozhodování, založeném na hledání nejlepších a nejnovějších důkazů, na klinických zkušenostech, na hodnocení pacientů a preferencí hodnot v souvislosti s péčí (Zeleníková, 2007, s.96)

EBN versus EBM

Evidence Based Nursing (EBN) a Evidence Based Medicine (EBM) je aplikací současného myšlenkového trendu či způsobu práce označovaného jako Evidence Based Practice (EBP).

Jedná se o to, jak převést výsledky výzkumu do praxe důsledněji a efektivněji.

EBN versus EBM

Medicína založená na důkazu bývá označována za trend, hnutí, filozofii či metodologii, a její počátek lze vysledovat v souvislosti s vydáním knihy významného britského epidemiologa A. L. Cochran (1909–1988)

„Effectiveness and Efficiency: Random Reflections on Health Services“ v Londýně v r. 1972

EBM – počátky – motivace

.....Lékařské povolání by mělo být podrobena velké kritice, protože v té době neexistovaly mezinárodní registry klinických, zejména randomizovaných kontrolovaných studií s ohledem na praktické uplatnění jejich výsledků ve zdravotnictví.....

EBM – COCHRANE HISTORIE

1992 – první Cochrane Centrum v Oxfordu (1992)

1993 – založení mezinárodní neziskové organizace Cochrane Collaboration
hlavní poslání = sdílení nejnovějších a nejrelevantnějších informací z oblasti
lékařského výzkumu a zajištění rychlého přístupu k nim

Pro Cochrane Collaboration pracuje v současné době přes 28 000 odborníků
ze 100 zemí světa (www.cochrane.org)

EBN versus EBM

Termín ***evidence based medicine*** údajně poprvé použil kanadský lékař epidemiolog G. Guyatt v roce 1991 a zdůraznil, že:

„for the clinician, evidence-based medicine requires skills of literature retrieval, critical appraisal, and information synthesis. It also requires judgment of the applicability of evidence to the patient at hand and systematic approaches to make decisions when direct evidence is not available“

.....že jedním z nejdůležitějších elementů EBM je přístup k informačním zdrojům, schopnost práce s vyhledávacími systémy, získání relevantní informace a její následné kritické hodnocení předtím, než bude rozhodnuto o jejím použití v klinické praxi.....

EBN versus EBM

1992 – termín Evidence Based Medicine - Univerzita v Torontu

1996 – dr. David Sackett – definice 5 kroků EBP (Časopis Evidence Based Medicine)

od konce 90. let – ošetřovatelství a další obory

centra EBP pro nelékařské obory – USA, Kanada, Austrálie, Nový Zéland, UK, Německo

„Medicína založená na důkazu je svědomité, jasně formulované a uvážlivé použití aktuálního nejlepšího důkazu při rozhodování o péči o konkrétního pacienta“.

Dr. Sackett (1996)

5 KROKŮ EBP (EBM/EBH)

1. převést potřebu informací na zodpověditelné otázky (tj. formulovat problém)
2. účelně vyhledat nejlepší důkazy, které na tyto otázky přinesou odpovědi (ty mohou pocházet z klinického vyšetření, z diagnostické laboratoře, z publikované literatury nebo z jiných zdrojů)
3. kriticky posoudit důkazy a stanovit jejich platnost (pravdivost) a užitečnost (klinickou použitelnost)
4. začlenit posouzené výsledky do klinické praxe
5. vyhodnotit účelnost zavedených opatření

(Greenhalgh, 2003)

ROZVOJ DALŠÍCH EBP KONCEPTŮ

Od 2. pol. 90. let minulého století rozvoj konceptu EBP v jiných zdravotnických oborech

Evidence Based Nursing

Evidence Based Midwifery

Evidence Based Physiotherapy

Evidence Based Occupational Therapy

Evidence Based Public Health

v knihovních službách (Evidence Based Librarianship)

v legislativě (Evidence Based Law)

Související terminologie – vyhledávací strategie

- vlastní vyhledávací strategie se liší dle nutnosti síly důkazu
- složitý proces kritické analýzy údajů
- specifické téma – samostatně probíráno

Související terminologie – typy zdrojů

Klíčová slova – s využitím zkratk – kořenů pojmů, zástupných znaků/symbolů a Booleovských operátorů

Tezaurus - řízený slovník klíčových slov, které se používají při vytváření obsahu dokumentu, zachycuje podřazenost, nadřazenost i synonyma mezi termíny. Jednotlivé termíny jsou tzv. deskriptory

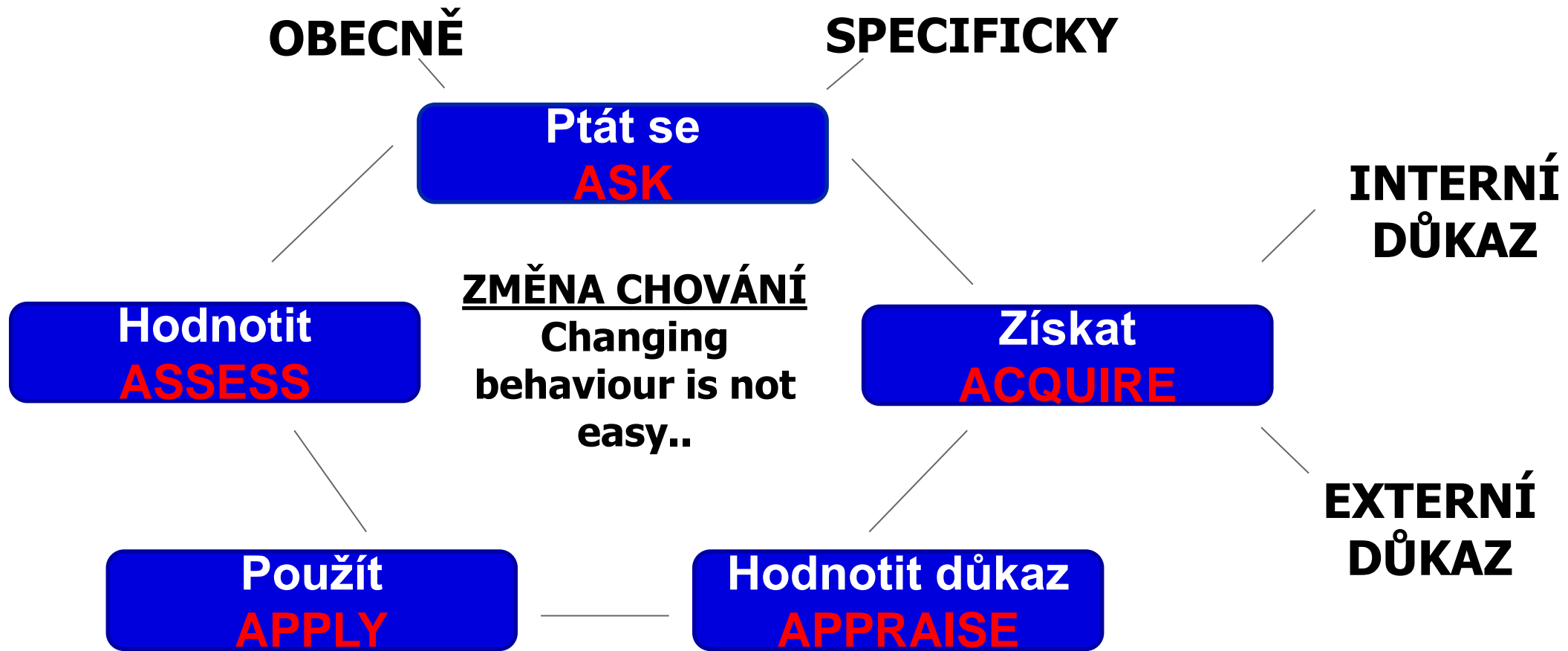
MeSH - Medical Subject Headings - jedná se o nejvyužívanější tezaurus medicíny a ošetrovatelství, obsahuje termíny z biomedicíny a je průběžně aktualizován - využívá se ke zpracování a vyhledávání dokumentů.

Proces EBP v ošetrovatelství

- 0 - Kritický postoj k praxi
- 1 - Formulace klinické otázky
- 2 - Systematické vyhledání nejlepšího dostupného důkazu
- 3 - Kritické posouzení důkazu (validita, klinická významnost, použitelnost)
- 4 - Aplikace důkazu (výsledků) do klinické praxe
- 5 - Zhodnocení výsledku implementace důkazů (výkonu)

Proces EBP v ošetrovatelství INOVACE

Krok	Popis
Krok 0	Dotazování
Krok 1	Formulace klinické otázky v PICO(TS) formátu
Krok 2	Vyhledání nejlepšího důkazu
Krok 3	Kritické zhodnocení důkazu
Krok 4	Integrace důkazu, klinické zkušenosti, hodnot a preferencí pacienta při rozhodování v klinické praxi nebo změně
<u>Krok 5</u>	<u>Zhodnocení výsledků praktických rozhodnutí nebo změn založených na důkazu</u>
<u>Krok 6</u>	<u>Diseminace výsledků</u>

Běžný Proces v ošetrovatelství

(klinická praxe)

Posuzování – Jaké informace jsou důležité pro posouzení potřeb klienta a stanovení správné ošetrovatelské diagnózy?

Diagnostika – Které akutní a potenciální problémy vyplývají ze shromážděného souboru informací?

Cíl a plánování – Jaké jsou priority ošetrovatelské péče ve vztahu ke stanovené ošetrovatelské diagnóze? Jaké jsou cíle a kritéria ošetrovatelské péče?

Realizace a hodnocení – Jaké informace jsou potřebné k vykonání ošetrovatelských činností?

Hodnocení – Jakým způsobem hodnotit dosažené cíle a splnění kritérií?

Jak modifikovat ošetrovatelský proces při jeho neúplném dosažení?

Hledání zdrojů

rozhodnutí o výběru nejvhodnějšího zdroje důkazu

rozhodnutí výběru nejvhodnější databáze

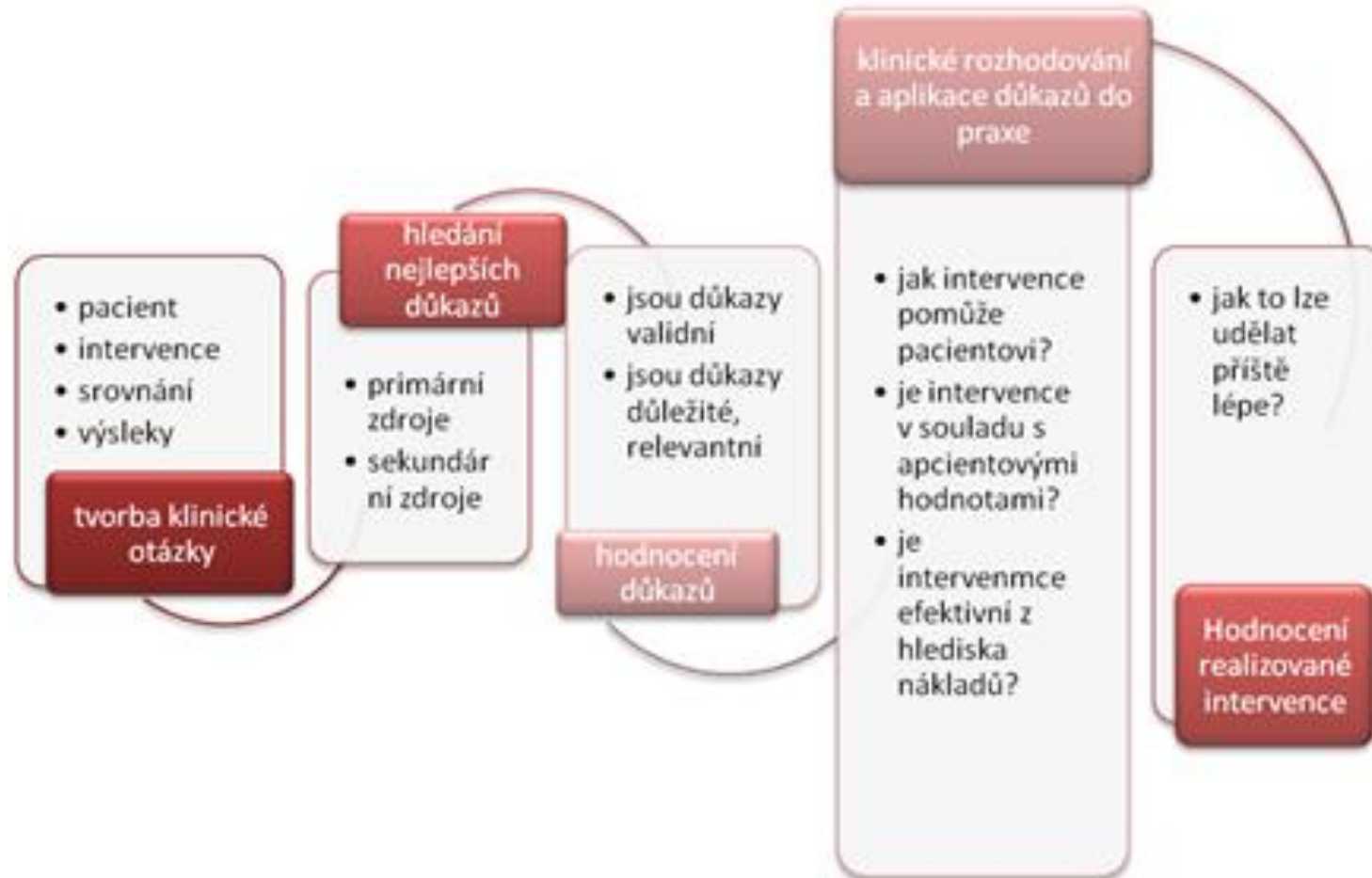
EBP knihy – speciálně zaměřené (elektronické)

EBP časopisy – Evidence - Based Nursing, Worldviews on Evidence- Based Nursing

EBP databáze – Cinahl , Medline/PubMed , Cochrane, Embase , Web of Knowledge

EBP Guidelines – klinické doporučené postupy, vysoce odborná doporučení

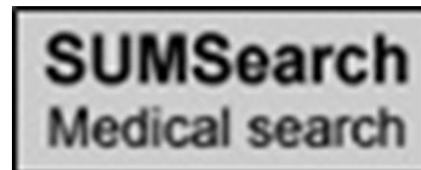
SCHÉMA FUNGOVÁNÍ EBN A EBP V KLINICKÉ PRAXI

VHODNÉ ZDROJOVÉ DATABÁZE

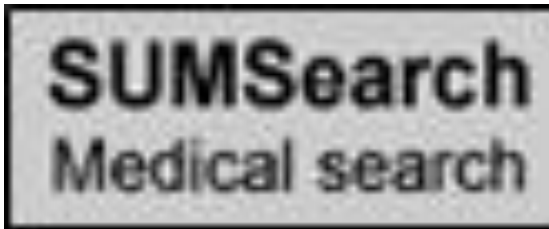

Google-scholar

Google-scholar

Google Scholar Rozšířené vyhledávání služby Scholar [Try our advanced search service](#) | [O službě Google Scholar](#)

Najít články se všemi slovy: episiotomy benefits risk 20 výsledků Medláři [Přehled Scholar](#)

s přesnou frází: complications

alespoň s jedním slovem: komplikations

beze slov: komplikations

kde se vyskytnou slova: kdekoliv v článku

Autoři Vřít články napsané autorem: např. „P.J Hayes“ nebo McCarthy

Publikace Vřít články publikované v: např. Československý časopis pro fyziku nebo Kybernetika

Datum Vřít články publikované mezi: 1990 – 2008 např. 1996

NCBI PubMed A service of the U.S. National Library of Medicine and the National Institutes of Health [www.pubmed.gov](#)

All Databases PubMed Nucleotide Protein Genome Structure OMIM FMC Journals Books

Search PubMed for episiotomy AND benefits AND risk [Go](#) [Clear](#) [Advanced Search \(beta\)](#) [Save Search](#)

Limits Preview/Index History Clipboard Details

Display Summary Show 20 Sort By Send to

All: 29 Review: 15

Items 1 - 20 of 29 Page 1 of 2 Next

1: [Hudelist G, Mastorouides H, Gorb M.](#) [Related Articles, Links](#)
 The role of episiotomy in instrumental delivery: is it preventative for severe perineal injury? *J Obstet Gynaecol.* 2008 Jul;28(3):469-73. PMID: 18830416 [PubMed - in process]

2: [\[No authors listed\]](#) [Related Articles, Links](#)
 NIH state-of-the-science conference statement on prevention of fecal and urinary incontinence in adults. *NIH Consens State Sci Statements.* 2007 Dec 12-14;24(1):1-37. PMID: 18183046 [PubMed - indexed for MEDLINE]

3: [Nasir A, Korajo R, Nosrami KJ.](#) [Related Articles, Links](#)
 Child birth in squatting position. *J Pak Med Assoc.* 2007 Jan;57(1):19-22. PMID: 17319414 [PubMed - indexed for MEDLINE]

4: [Romano AM.](#) [Related Articles, Links](#)
 Research summaries for normal birth. *J Perinat Educ.* 2005 Summer;14(3):56-60. PMID: 17273444 [PubMed - in process]

Recent Activity

- episiotomy AND benefits (29)
- episiotomy AND benefits A... (26)
- episiotomy AND benefits A... (26)

EBSCOhost: Advanced Search - Windows Internet Explorer

http://www3.cdrton.edu:2208/ehost/search?vid=2208&1=13&aid=48297749&15w=476b-bd97-437e4b7c8b7c

File Edit View Favorites Tools Help

Searching: CINAHL Plus with Full Text | Choose Databases

nursing and USA in SB Journal Subset Search Clear

AND cancer in Select a Field (optional)

AND "evidence based" in Select a Field (optional) Add Row

Basic Search | Advanced Search | Visual Search | Search History

Search Options

Search modes

- Boolean/Phrase
- Find all my search terms
- Find any of my search terms
- SmartText Searching Hint

Apply related words

Also search within the full text of the articles

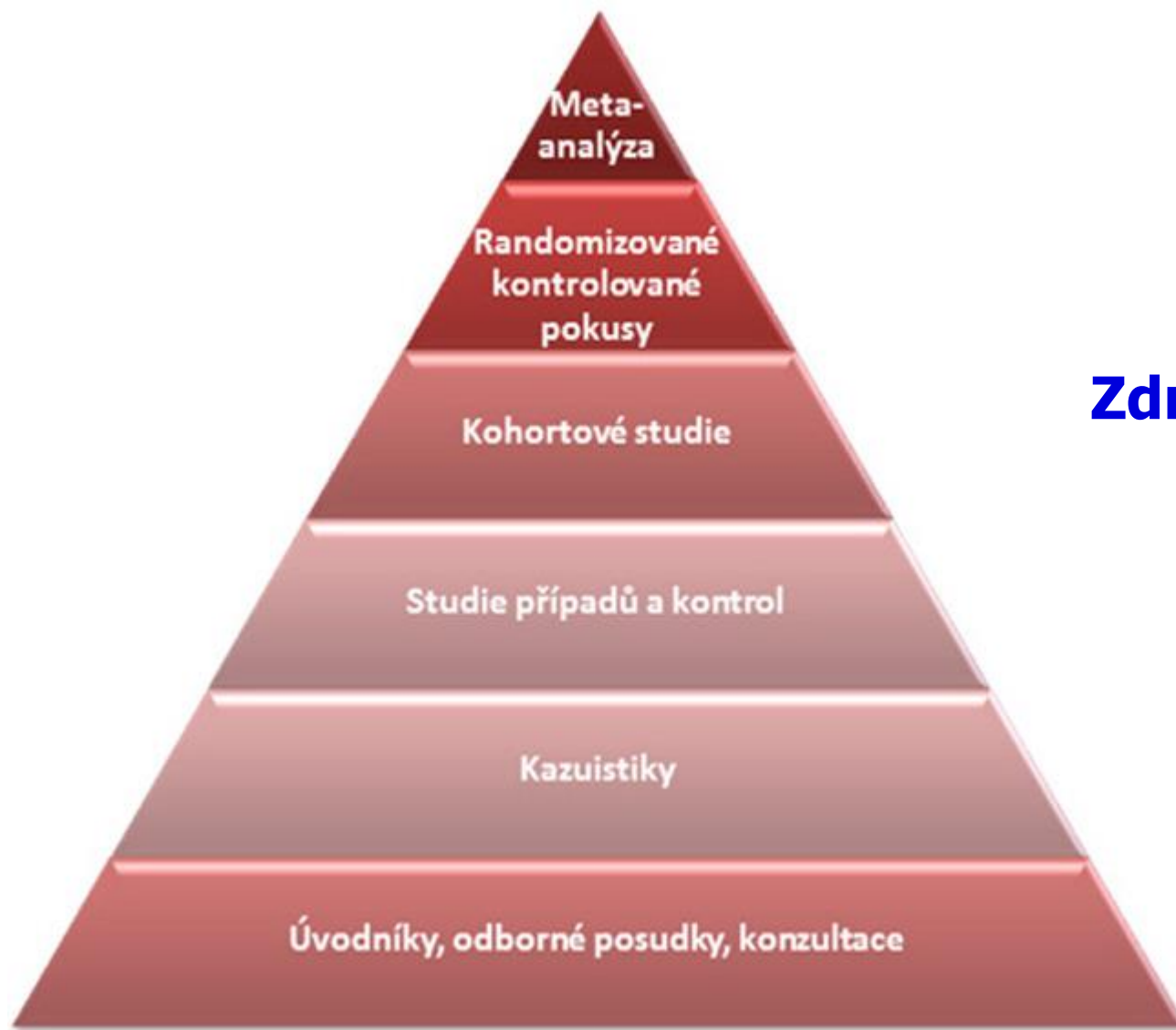
Limit your results

Full Text

Abstract Available

References Available

Published Date from January Year: 2008 to December Year: 2010

Zdroje relevantních a validních důkazů a kvalita důkazů

